
ПРИРОДЊАЧКИ МУЗЕЈ (1895-2020) - 125 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА

Поштовани,

Позивамо Вас да медијски испратите Јубилеј Природњачког музеја у Београду – 125 година од оснивања. Музеј је основан 19. децембра 1895. године.

Тим поводом, у Галерији Природњачког музеја у Београду, Мали Калемегдан 5,
29. децембра 2020. године у 13 часова биће отворена изложба

„Прича о нама“

Аутор изложбе је др Александра Маран Стевановић, музејски саветник.

Нажалост, због актуелне епидемиолошке ситуације Природњачки музеј није у могућности да јавности пружи класично отварање.

Изложбом „**Прича о нама**“ обележава се почетак великог јубилеја - 125 година постојања Природњачког музеја у Београду. Изложба обухвата четири целине: **Кабинет реткости - кратка историја природњачких збирки, Из архиве Природњачког музеја, Из збирки Природњачког музеја и Савремени период Музеја**. У оквиру друге и треће изложбене целине, на популаран начин, широј јавности се представљају значајни догађаји и личности који преносе поруке из прошлости: о путовању Музеја кроз време и простор, кроз различите државне, политичке, друштвене и музејске околности. Својеврстан крај изложбе - Quo Vadis? са картом издвојених европских и светских музеја у слици без речи приказује визију данашњих музеалаца - чему стреме и чему се надају.

Историјат и значај Музеја

Природњачки музеј је један од најстаријих музеја и једна од најстаријих српских културних и научних институција. Основан је под називом „Јестаственички музеј“ 19. децембра 1895. године актом Министра просвете и црквених дела Краљевине Србије.

Прве збирке, које потичу из прве половине XIX века, прикупљане су и чуване најпре у Лицеју, а затим у Јестаственичком кабинету Велике школе под руководством Јосифа Панчића, првог српског ботаничара и ректора Велике школе. Његову идеју о оснивању музеја остварили су његови следбеници, међу којима су многа значајна имена тог доба.

Прва стална изложба Музеја свечано је отворена 7. септембра 1904. године, на дан стогодишњице Првог српског устанка. Током Првог и Другог светског рата многе збирке су оштећене или уништене, а након Другог светског рата музеј се опоравља и наставља своју делатност. Непосредно након рата Музеј има значајну улогу у покретању заштите природе у Србији.

У Природњачком музеју данас се чува 125 збирки са преко 1,6 милиона примерака стена, минерала, фосила, биљака, гљива, животиња, ловачких трофеја и ловачког оружја. Збирке представљају огромну културну и научну базу, а у оквиру њих се налази неколико стотина холотипова

и уникатних примерака, по чему је музеј посебно значајан. У збиркама се чувају и примерци врста биљака и животиња које се више не могу наћи на теренима Србије, па чак ни на Свету.

Делатност Музеја је култура, наука и образовање. Као установа специјализована за прикупљање, чување, проучавања и излагање покретних културних добара из природе, Музеј има три основне делатности које су тесно повезане и у процесу рада неодвојиве. *Сакупљање и чување предмета из природе* који добијају пуну вредност и остварују своју сврху тек након *проучавања и научног вредновања*, а тек тада они могу да испуне и своју *културно-просветну улогу*.

Природњачком музеју је 1972. године припојен Музеј шумарства и лова, са својим збиркама ловачких трофеја и ловачког оружја, а 1992. године мала зграда на Малом Калемегдану постаје Галерија у којој се поред изложби одржавају научна и стручна предавања, промоције, трибине и семинари.

У оквиру музеја се налази и специјализована научна библиотека, међу најстаријим на Балкану, основана пре 115 година, која садржи преко 22.000 наслова књига, рукописа, научних часописа, географских и геолошких карата.

У оквиру своје редовне делатности стручњаци музеја раде на заштити више значајних локалитета и других природних добара *in situ*: палеонтолошких локалитета „Глуви поток“, Горња Пребреза, Носак, „Буштрање“, Бабушница – Валниш, као и многих биолошких локалитета. Музеј има значајну научно-истраживачку активност уз учешће његових стручњака у многим домаћим и међународним пројектима заштите природе, екологије, музеологије и палеонтологије.

Бројне изложбе музеја привлаче велику пажњу публике. У последње време то су: *Животињско царство, Ајкуле и раже Јадранског мора, Минерали Трпече, Суживот са зверима, Скелети уживо, Додирнимо природу, Српско језеро, 6 ногу, Дрво или живот сам, Кроз свет инсеката Србије, Небески ловци, Добродошли у мезозоик, Рогови, Пут на Месец, Зов даљине* и многе друге. Организовано је и неколико изложби посвећених познатим природњацима који су део свог рада провели у музеју или су му поклонили своје збирке: *Арчибалд Рајс – природњак, Историчар природе – Никола Пантић, Петар Стевановић – од стене до стене, Путовање – Панчић*. Осим у Београду, бројне изложбе Музеја већ годинама гостују у музејима широм Србије и суседних земаља.

Музеј за децу београдских вртића и школа, као и школа Србије, организује предавања и креативне радионице, у оквиру којих годишње учествује преко **20.000** малишана.

Поред бројних стручних, научних и популарних публикација које прате изложбе, Музеј периодично објављује и научни часопис - *Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade*, као и Годишњак Природњачког музеја у коме су описане годишње активности Музеја.

Током године Галерију на Калемегдану просечно посети преко **35.000** посетилаца, а бројне путујуће изложбе које гостују у музејима широм Србије обиђе преко **100.000** посетилаца.

Природњачки музеј је 2013. године добитник престижне награде „**Михајло Валтровић**“ за изузетне резултате остварене у стручном раду, а 2016. године је одликован **Сретењским орденом другог степена** за нарочите заслуге у области културе и науке, а поводом 120 година постојања.

Данас, 125 године после оснивања, Природњачки музеј је још увек у привременом смештају, без простора за несметан рад, чување и заштиту збирки, без сталне изложбене поставке која би на једном месту презентовала велику природну и културну баштину Србије.

Активности поводом обележавања Јубилеја

Серијом догађаја, изложби, научних публикација, дигиталних програма, као и садржајима на друштвеним мрежама, у наредних годину дана обележићемо овај значајан јубилеј.

У сарадњи са ЈП „Србомарка - ПТТ Србије“ штампане су пригодне марке и коверте Првог дана поводом јубилеја. У припреми је капитално издање – монографија о 125 година постојања Музеја, књига о фауни лептира Јадовника, Милешевке и суседних подручја, Фауна слепих мишева Србије у коиздаваштву са Српском академијом наука и уметности, анимирани филм о актуелном стању и потреби за простором и друго. Веб сајт Музеја ће бити редизајниран, а у припреми је мобилна андроид апликација намењена едукацији деце на тему појмова и занимљивости из природе.

Генерални покровитељ Јубилеја је Ерсте Банка. У сарадњи са Ерсте Банком реализована је билборд кампања од 10 атрактивних билборда који су током децембра 2020. представљени публици на локацијама у ужем центру Београда, са ауторским фотографијама и текстовима пријатеља и стручњака Музеја на тему природе. Јубилеј Музеја пријатељски су подржале компаније МТС и Хемофарм Фондација.

С поштовањем,

Природњачки музеј

Контакт:

Александра Савић, музејски саветник

руководилац Одељења за едукацију и комуникацију

тел. 011/ 3442 149

моб. 063/ 10 11 949

aleksandra.savic@nhmbeo.rs

nhmbeo.rs

facebook.com/prirodnjacki/

instagram.com/prirodnjacki_muzej/

twitter.com/prirodnjacki